

Vega
verneområdestyre

Prosjektplan:

Forvaltningsplan for
verneområdene på Vega

Innhold

1.0 Innledning.....	3
2.0 Bakgrunn	3
3.0 Om forvaltningsplanen	5
Verktøy	5
Rammer	5
Besøkstrategi	5
Revidering av forvaltningsplanen	6
Forvaltningsplan på nett – FPNV	6
Vegaøyen Verdensarv	6
4.0 Struktur.....	6
Innledende tekst.....	6
Kunnskapsstatus	7
Forvaltning av verneområdet	7
Saksbehandlingsrutiner	7
Oppsyn.....	7
Temakart.....	7
Tiltaksplan.....	7
5.0 Organisering av arbeidet	7
Målgrupper for prosjektet.....	8
Prosjekteier/ styringsgruppe	8
Prosjektleder/ Sekretariat	8
Referansegruppe	8
6.0 Kunnskapsgrunnlag.....	8
7.0 Faser i forvaltningsplanarbeidet.....	8
Utarbeide prosjektplan.....	8
Etablering av referansegruppe og melding om oppstart.....	9
Prosessen.....	9
Godkjenning	9
8.0 Fremdriftsplan	9
9.0 Budsjett.....	10
10.0 Kritiske suksessfaktorer	10
11.0 Andre relevante dokumenter (ikke vedlagt).....	11

1.0 Innledning

2.0 Bakgrunn

Verneområdene i Vega kommune ligger innafor grensen til Vegaøyen Verdensarv. Verneområdene er merket med rødt i kartet under. Verdensarvområdet er på 1 072 km² og 22 % av verdensarvområdet utgjør de sju verneområdene: Kjellerhaugvatnet naturreservat, Holandsosen naturreservat, Lånan-Skjærvær naturreservat, Eidemsliene naturreservat, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, Muddvær fuglefredningsområde og Hysvær-Søla landskapsvernområde. Verneområdene på Vega har et vidt spekter av naturkvaliteter knyttet til kulturlandskapet og det er stor variasjon i landskapet.

Formålet med fredning av de sju verneområdene er:

Kjellerhaugventet naturreservat. Å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Det er spesielt viktig å verne om områdets sentrale betydning som trekk- og hekkeområde for våtmarksfugl og de botanisk rike myrområdene som finnes der.

Holandsosen naturreservat. Å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Det er spesielt viktig å verne om områdets sentrale betydning for våtmarksfugl til alle årstider.

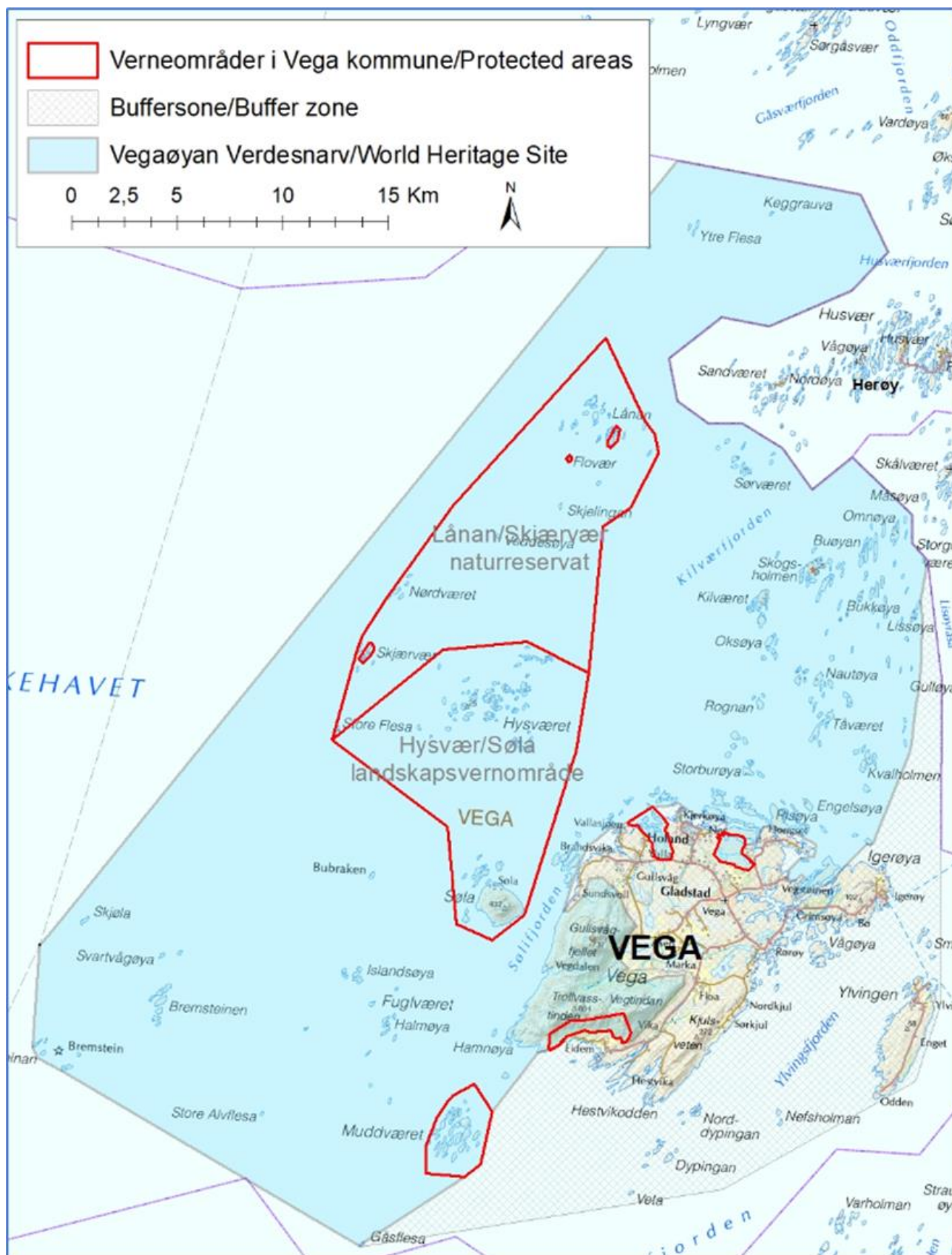
Lånan-Skjærvær naturreservat. Å ivareta et nasjonalt verdifullt kystområde, med det naturlig tilknyttede plante og dyreliv. Spesiell verdi knytter seg til området som rastelokalitet for hvitkinngås på vårtrekk, som hekke-, myte- og overvintringsområde for sjøfugl og til forekomst av spesielle plantearter/plantesamfunn.

Eidemsliene naturreservat. Å bevare et natur- og plantegeografisk enestående område, med bl.a. mange varmekjære og regionalt sjeldne plantearter, samt den tilhørende fauna.

Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde. Å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl.

Muddvær fuglefredningsområde. Å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl.

Hysvær-Søla landskapsvernområde. Å bevare et egenartet natur- og kulturlandskapsområde, og sikre de zoologiske, botaniske, geologiske og kulturhistoriske element som er med på å gi området dets særpreg.

Bilde: Kart over Vega kommune med verneområdene innrammet med rødt. Blått område er Vegaøyane Verdensarv.

3.0 Om forvaltningsplanen

Verktøy

Forvaltningsplanen skal være presis og kortfattet, slik at forvaltningsplanen blir et funksjonelt verktøy i forvaltningen av verneområdene. En forvaltningsplan skal:

- presisere og utdype verneformålet og vernebestemmelsene i verneforskriften
- gi retningslinjer for dispensasjonspraksis og bruk av området
- fastsette rutiner for saksbehandling etter verneforskriften
- definere mål og synliggjøre aktuelle tiltak ved å
 - angi bevaringsmål for naturtyper (defineres i NatStat)
 - fastsette langsiktige, helhetlige og strategiske mål for å styrke verneformålet, f.eks. om skjøtsel og besøksforvaltning
 - bestemme tiltak for å nå målene og oppsummere dem i en tiltaksplan

Forvaltningsplanen skal fungere som veileder for brukere av området, deriblant grunneiere, kommuner og frivillige organisasjoner. Den skal også bidra til å etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom ulike aktører lokalt, regionalt og nasjonalt.

Rammer

Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og setter restriksjonsnivået. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel samt bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning. Verneforskriften setter rammene, og forvaltningsplanen kan ikke gå utover det som er hjemlet i verneforskriften. Det vil si at det gjennom forvaltningsplan ikke kan gis tillatelse til tiltak som er forbudt i forskriften. Tiltak som det er gitt direkte åpning for i verneforskriften kan heller ikke forbyes gjennom forvaltningsplan.

Forvaltningsplanen er et rådgivende dokument og ikke juridisk bindende, unntaket er der verneforskriften viser direkte til bestemmelser i forvaltningsplanen. Her vil retningslinjene gitt i forvaltningsplanen regnes som enkeltvedtak som kan påklages til overordnet myndighet (jfr. Forvaltningslovens § 28). Det må da klages på godkjennelsesvedtaket av planen. Siden forvaltningsplanen kan inneholde både bestemmelser og retningslinjer er det viktig at det i arbeidet med forvaltningsplanen kommer tydelig frem hva som er retningslinjer og hva som er bestemmelser/ enkeltvedtak som kan påklages.

Besøkstrategi

Etter at Miljødirektoratet i 2015 lanserte en ny merkevarestrategi for Norges nasjonalparker skal en besøkstrategi inngå i forvaltningsplanen. Strategien beskriver hvordan det kan tilrettelegges for besøkende og økt lokal verdiskaping samtidig som verneformål og verneverdier ivaretas. Besøksstrategien for verneområdene på Vega ble ferdigstilt i 2020 og blir et tilleggsdokument til den reviderte forvaltningsplanen. Når forvaltningsplanen blir endelig godkjent legges det opp til at Vega verneområdestyre tar en gjennomgang og justerer besøksstrategien dersom det er behov for det.

Revidering av forvaltningsplanen

Både forvaltningsplan og besøkstrategi skal ha en tiltaksplan som beskriver aktuelle tiltak for å ivareta verneformålet og strategi for den kommende fem-års perioden. Forvaltningsplanens gyldighetsperiode fastsettes i planen, men planperioden bør ikke vare mer enn ti år. Besøksstrategien skal helst revideres hvert femte år. Ved behov kan planene revideres før planperioden utløper. Arbeidet med forvaltningsplan åpner ikke for ny vurdering av verneforskriften og grensedragningen i denne. Forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for revisjon og utarbeidelse av forvaltningsplaner og disse skal endelig godkjennes av Miljødirektoratet før de trer i kraft. Dette blant annet for å sikre at rammene til verneforskriften er behold.

Forvaltningsplan på nett – FPNV

Forvaltningsplan skal lages digitalt i systemet forvaltningsplaner på nett for verneområder (FPNV).

FPNV gjør planarbeidet enklere og mer effektivt. Tidligere var forvaltningsplaner ofte svært store dokument, og ble trykket i mange eksemplarer. I vår digitaliserte verden var dette en stor ulempe. Noen av fordelene med å bruke FPNV er at:

- alle forvaltningsplaner samles på ett sted, med unike klikkbare lenker til hver plan
- én felles mal gjør det likevel mulig å tilpasse omfang etter behov og kompleksitet
- spesifikk informasjon er enklere å finne, f.eks. forvaltningsmyndighetens sine retningslinjer
- informasjon gjenbrukes i mange system, som Naturbase, FPNV, NatStat og NatReg
- statistikk om antall forvaltningsplaner, planstatus mm. blir mer pålitelig

Vegaøyen Verdensarv

Forvaltningsplan for Vegaøyen Verdensarv (2015 – 2022) revideres parallelt med denne prosessen, med Vega kommune som prosjektleder. Siden verneområdene også er verdensarv og tiltakene for å ivareta verneverdiene overlapper med verdensarv arbeidet, samarbeider verneområdeforvaltningen med Vega kommune og Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv om revideringen av forvaltningsplanen for verdensarvområde.

Administrasjonen til Vega kommune og Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv foreslås som arbeidsgruppe i prosessen med å utarbeide forvaltningsplan for verneområdene på Vega.

4.0 Struktur

Mal for forvaltningsplan følger oppsettet i FPNV:

Innledende tekst

Forvaltningsplanen vil inneholde et avsnitt om bakgrunn, samt målet med planarbeidet. En generell tekst om forvaltningsordningen for det aktuelle verneområdet. Det vil fremgå hvordan naturmangfoldloven er tatt hensyn til og vektlagt. Planen vil videre inneholde en kort beskrivelse av historisk bruk. Videre vil den omtale dagens bruk med fokus på forvaltningsrelevante tema.

Kunnskapsstatus

Forvaltningsplanen skal inneholde en kort gjennomgang av kunnskapsgrunnlag i forhold til verneverdier, samt knytte dette opp mot overvåkings- og kartleggingsbehov. Hvilke trusler/utfordringer verneverdiene er utsatt for bør omtales kort. Dette kan være trusler innenfor og utenfor vernegrensene.

Forvaltning av verneområdet

Denne delen av forvaltningsplanen skal omhandle aktuelle bevaringsmål og eventuelt forvaltningsmål. Planlagte tiltak og skjøtsel skal omtales. Retningslinjer for ulike brukerinteresser skal omtales. Det skal også fremgå hvordan vernebestemmelsene skal forstås innenfor verneforskriftens rammer.

Saksbehandlingsrutiner

Saksbehandlingsrutiner bør omtales i forvaltningsplanen, herunder delegering og hvor det kan være rom for skjønnsutøvelse. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 skal også omtales, samt krav til søknad om dispensasjon mv.

Oppsyn

En omtale av forvaltningsmyndigheten sitt samarbeid med Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn i forbindelse med overvåking og oppsynsoppgaver, samt om anmeldelsesrutiner

Temakart

Temakart kan være til hjelp ved behandling av søknader om dispensasjon, og vil sammen med klare målsettinger, samt gode retningslinjer være et viktig virkemiddel for en konsekvent og forutsigbar forvaltning. Konkrete mål og retningslinjer for verneområder bør knyttes til temakart, som illustrerer hvor og når bestemte aktiviteter, skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak bør reguleres og gjennomføres.

Tiltaksplan

Forvaltningsmyndigheten vil be om innspill til tiltaksplanen i planprosessen. Tiltaksplanen rulleres årlig i forbindelse med fordeling av tiltaksmidler.

5.0 Organisering av arbeidet

Prosjektets mål er å få ferdigstilt en faglig godkjent forvaltningsplan for verneområdene på Vega som er oppdatert på tilgjengelig kunnskap om verneverdier og bruk av området. Det er et viktig mål for prosjektet at forvaltningsplanen blir et godt verktøy for den daglige forvaltningen av verneforskriften i flere år, at den ivaretar de ulike interessene i verneområdene og bidrar til forutsigbar forvaltning og et godt samarbeid mellom ulike aktører.

For prosessen er det viktig å sikre en bred involvering. Dette gjøres gjennom god dialog og flyt av informasjon til involverte parter, møter med referansegruppe underveis i prosessen, møter med grunneiere og interessenter fra hvert enkelt verneområde og åpne møter lokalt underveis i prosessen.

Målgrupper for prosjektet

- **Verneområdeforvaltningen:** forvaltningsplanen skal fungere som håndbok for den daglige forvaltningen, gi rammer for behandling av de vanligste sakene og gi retningslinjer for saksbehandling
- **Rettighetshavere:** grunneiere, beitebrukere og andre rettighetshavere
- **Brukerne av området:** lokalbefolkning, jeger- og fiskeforeninger, lag og foreninger, reiselivsbedrifter, forskere, undervisningsinstitusjoner og andre virksomheter.
- **Øvrig forvaltning** som har myndighet og/eller aktivitet i verneområdene: Vega kommune, Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv, fylkeskommunen, Statsforvalteren, Statens naturoppsyn, Miljødirektoratet, Kystverket og flere.

Prosjekteier/ styringsgruppe

Vega verneområdestyre

Mandat: Eier og styrer prosjektet. Overordnet ansvar for prosjekt og prosjektresultat.

Prosjektleder/ Sekretariat

Verneområdeforvalter

Mandat: Ansvarlig for gjennomføring av prosjektet, organisering og gjennomføring av møter, skrivearbeid.

Arbeidsgruppe

Administrativt kontaktutvalg (adm. Vega kommune og Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv), med jevnlig møter underveis i prosessen.

Referansegruppe

Rådgivende utvalg brukes som referansegruppe, med minst to møter i året.

6.0 Kunnskapsgrunnlag

Eksisterende faglig kunnskap om verneområdene på Vega blir benyttet som grunnlag i arbeidet med revidering av forvaltningsplanen for verneområdene. Det vil alltid være behov for ny, oppdatert og mer kunnskap om verneområdene. Hvilken kunnskap som videre bør innhentes, skal kartlegges gjennom prosjektperioden og legges inn som tiltak i den kommende forvaltningsplanperioden.

7.0 Faser i forvaltningsplanarbeidet

Arbeidet med å utarbeide forvaltningsplanen kan deles inn i fire faser. Prosessen vil være lik ved senere revisjon av forvaltningsplan.

Utarbeide prosjektplan

Første fase er å utarbeide en prosjektplan som sikrer bred involvering og god fremdrift i arbeidet. Prosjektplanen beskriver bakgrunnen for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres, kritiske suksessfaktorer, tenkt fremdriftsplan, hva en forvaltningsplan er og hvem som er målgruppen for arbeidet og forvaltningsplanen. Videre må opprettelse av referansegruppe beskrives.

Prosjektplanen inneholder et budsjett som viser estimerte kostnader, gjerne fordelt på de ulike fasene i forvaltningsplanarbeidet. Tilgjengelig kunnskap gjennomgås og eventuelle behov for supplerende kartlegginger innenfor spesifikke tema synliggjøres i prosjektplanen.

Etablering av referansegruppe og melding om oppstart

Når prosjektplanen er klar utarbeides det en melding om oppstart av forvaltningsplanarbeidet. Meldingen tar utgangspunkt i prosjektplanen og beskriver kort prosessen. Som oppfølging av oppstarts meldingen vil det være aktuelt å arrangere møter med berørte kommuner, regionale instanser, grunneiere/rettighetshavere og andre brukergrupper.

All relevant informasjon om forvaltningsplanarbeidet vil bli publisert på forvaltningsmyndighetenes hjemmeside. Oppstarts melding sendes til grunneiere, Vega kommune, offentlige myndigheter, bedrifter, lag og organisasjon med interesser i området.

Prosessen

Arbeidet følger prosjektplanen og prosjektleder er ansvarlig for fremdriften i arbeidet. Jevnlig dialog med Miljødirektoratet underveis i prosessen, spesielt i starten av arbeidet. Oppfølging av møter og innspill underveis frem til ferdig utkast. Bred involvering i prosessen skal sikres.

Miljødirektoratet skal ha forvaltningsplanen til faglig gjennomgang før den legges ut for offentlig ettersyn og høring. Etter høring skal forvaltningsmyndigheten vurdere alle innspill og eventuelt gjøre justeringer av forvaltningsplanen. Foreslåtte endringer diskuteres med etablert referansegruppe.

Verktøyet FPNV skal benyttes i utarbeidelsen av forvaltningsplan.

Godkjenning

Etter høring sendes forvaltningsplanen til Miljødirektoratet for endelig godkjenning. En oppsummering av høringsuttalelser med forvaltningsmyndighetens vurdering av innspillene skal følge forvaltningsplanen. Eventuelle endringer synliggjøres i planen eller brev som følger forvaltningsplan.

Når planen er godkjent av Miljødirektoratet skal forvaltningsmyndigheten ferdigstille planen og publisere denne på naturbase.no og på forvaltningsmyndighetens nettside. De involverte i prosessen skal informeres om at planen er godkjent. Fastsatte bevaringsmål skal legges inn i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder

8.0 Fremdriftsplan

AKTIVITET	MÅNED	ÅR	ANSVARLIG
Utarbeide prosjektplan	januar - februar	2024	Verneområdeforvalter
Styrebehandling av prosjektplan og melding av oppstart	Vår	2024	Vega verneområdestyre
Oppstartsmøte med referansegruppe	Vår	2024	Verneområdeforvalter

Planarbeid, befaringer og kartlegging/ dokumentering	Vår og sommer	2024	Verneområdeforvalter
Prosessarbeid, delmøter med aktører fra hvert enkelt verneområde	Vår, høst og vinter	2024	Verneområdeforvalter
Utarbeide utkast	Vinter	2024	Verneområdeforvalter
Gjennomgang av utkast med referansegruppe.	Vår	2025	Verneområdeforvalter
Justering av utkast	Vår	2025	Verneområdeforvalter
Styrebehandling av utkast før faglig gjennomgang	Vår	2025	Vega verneområdestyre
Faglig gjennomgang av forvaltningsplanen	Sommer og Høst	2025	Miljødirektoratet
Justering etter faglig gjennomgang	Høst	2025	Miljødirektoratet
Styrebehandling	Høst	2025	Vega verneområdestyre
Åpent møte og høring	Høst	2025	Vega verneområdestyre/ verneområdeforvalter
Gjennomgang av høringsuttalelser	Høst	2025	Verneområdeforvalter
Styrebehandling og godkjenning av forslag til forvaltningsplan	Vinter	2025	Vega verneområdestyre
Endelig godkjenning av forvaltningsplan	Vår	2026	Miljødirektoratet
Justering etter endelig godkjenning	Vår	2026	Verneområdeforvalter
Ferdigstilling og publisering av forvaltningsplanen	Sommer	2026	Verneområdeforvalter

9.0 Budsjett

	Beløp	Merknad
Utgifter:		
Møteutgifter (bespisning, leie lokaler mm.)	30 000	
Annonsering	30 000	

Publisering	40 000	
Sum utgifter	110 000 kr	
Finansiering:		
Miljødirektoratet	110 000 kr	Fordelt over to år

10.0 Kritiske suksessfaktorer

Kritiske suksessfaktorer i forvaltningsplanarbeidet er faktorer som er avgjørende for at prosessen blir god. I dette planarbeidet anses god kommunikasjonsflyt mellom interessenter og forvaltningsmyndighet som den viktigste suksessfaktoren.

11.0 Andre relevante dokumenter (ikke vedlagt)

Naturmangfoldloven

Verneforskrift for verneområdene på Vega

Besøkstrategi for verneområdene på Vega

Veileder for utarbeiding av forvaltningsplan [Lage forvaltningsplan for et verneområde - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)